

Arkeologisk utredning

vid Stadsliden 5:1 m fl inom stadsdelen Mariehem,
Umeå socken & kommun, Västerbottens län.

Västerbottens museum/Uppdragsverksamheten
Berit Andersson 2004

Innehåll

Inledning

Utredningsområdet

Syfte

Fornlämningsbild

Resultat

Administrativa uppgifter

Referenser

Inledning

Med anledning av planer på att uppföra bostäder inom fastigheten Stadsliden 5:1, m.fl. har Umeå kommun beställt en arkeologisk utredning av området.

Utredningsområdet

Utredningsområdet är ca 12 ha stort och utgörs av området mellan Mariehemsvägen och Kolbäcksvägen samt området öster om Mariehems centrum samt anslutningar till den planerade ombyggnaden av Kolbäcksvägen. Topografin inom området karaktäriseras av flack till svag öst sluttande moränmark. Sydöst om utredningsområdet är en större sjö, Nydalasjön.

Syfte

Med anledning av utredningsområdets närhet till tidigare registrerade gravar samt de ur bosättningssynpunkt gynnsamma terränglägena kan boplatsslämningar från bronsålder och framåt förväntas. Förekomsten av sentida husgrunder indikerar ett utnyttjande av området även i historisk tid och andra lämningar från denna period kan finnas kvar. Utredningen genomförs som terrängrekognoscering kompletterat med grävning av provgropar på erforderliga platser.

Fornlämningsbild

Utredningsområdet ligger på ca 45 m ö h vilket innebär att kopplingen till närbelägna fornlämningsområden på Mariehem är påtaglig. På samma nivå finns rösen och boplatsslämningar i form av skärvstensrösen vilka daterats till perioden 1800 – 400 f Kr (RAÄ 16, Umeå sn), dessa ligger endast 500 m SO om utredningsområdet. Under bronsålder utgjorde Mariehem en större holme med en djup vik på dess östra sida, dagens Nydalasjö. På bronsåldersnivåer finns rösen på Berghem (RAÄ 15, Umeå sn) samt på Lilljansberget (RAÄ 92, 93 Umeå sn). Lämningar av sentida karaktär i form av husgrunder finns inom, och strax öster om utredningsområdet. Norr om utredningsområdet finns RAÄ 333 "Shlotte" vilket är husgrunden efter mangårdsbyggnaden på Strombergs nybygge Nydala.

Resultat

Vid utredningen påträffades fem diken, två stenmurar, en husgrund samt en sentida vägbank (se kartbilaga). En husgrund som finns registrerad på Västerbottens museums fornlämningsöversikt är numera bortschaktad.

Den husgrund som påträffades består enbart av natursten och har ett spismursröse i NO. Här användes även metalldetektor för att, om möjligt, påträffa daterande fynd. Två handsmidda spikar av obestämbar ålder lokaliserades. Fyra av de fem diken som påträffades ligger i anslutning till husgrunden och hör troligen till samma brukningsfas. En av stenmurarna (nr 2) sammanfaller med en fastighetsgräns och kan vara samtida med avstyckningen. En genomgång av Lantmäteriets digitala kartmaterial ger ingen ledtråd till husgrundens ålder då ingen byggnad som motsvarar husgrunden finns i det kartmaterialet.

Inga förhistoriska lämningar påträffades. Huvudparten av marken utgjordes av gammal åkermark vilket troligen medfört att eventuella äldre lämningar förstörts i historisk tid.

Administrativa uppgifter

Län: Västerbotten

Kommun och socken: Umeå

Fastighet: Stadsliden 5:1 m fl

Ekonomisk karta: 20K 7e

Uppdragsgivare: Samhällsbyggnadskontoret, Umeå kommun

Uppdragsansvarig: Jans Heinerud

Fältarbetspersonal: Erik Sandén och Berit Andersson.

Rapportansvarig: Jans Heinerud

Planering & arkivgenomgång: 6/9 (1 dv)

Fältarbete: 7-8/9 (5 dv)

Rapport: 13/9 (1 dv)

Utredd yta: ca 12 ha

Fotografier: Digitala bilder. Förvaras på Västerbottens museum.

Referenser

- Fornminnesregistret
- Lantmäteriets digitala historiska kartor

Lämningar inom utredningsområdet:

Husgrund, rektangulär 8 x 5,5m (N-S) och 0,3m hög av 0,4 – 0,6m stora naturstenar med spismursrest i NO.

Stenmur 1, ca 40m lång, 1,5m bred och 0,5m hög av 0,4 – 0,7m stora naturstenar. Stenmuren har två avbrott på ca 5m vardera.

Stenmur 2, ca 35m lång, 1 – 1,5m bred och 0,3 – 0,5m hög av 0,3 – 1,5m stora naturstenar. I stenmuren är en lie instucken. Muren följer en fastighetsgräns och på södra sidan av muren är rester av en äldre väg.

Dike 1, 55m långt (ONO – VSV) 0,5m brett och 0,3m djupt.

Dike 2, ca 100m långt i vinkel (NNV-SSÖ, ONO – VSV) 0,5 m brett och 0,3m djupt.

Dike 3, 55 m långt (N-S) 0,5m brett och 0,3m djupt. Ansluter i S till dike 2.

Dike 4, 50m långt (NNV- SSO) 0,4m brett och 0,2m djupt.

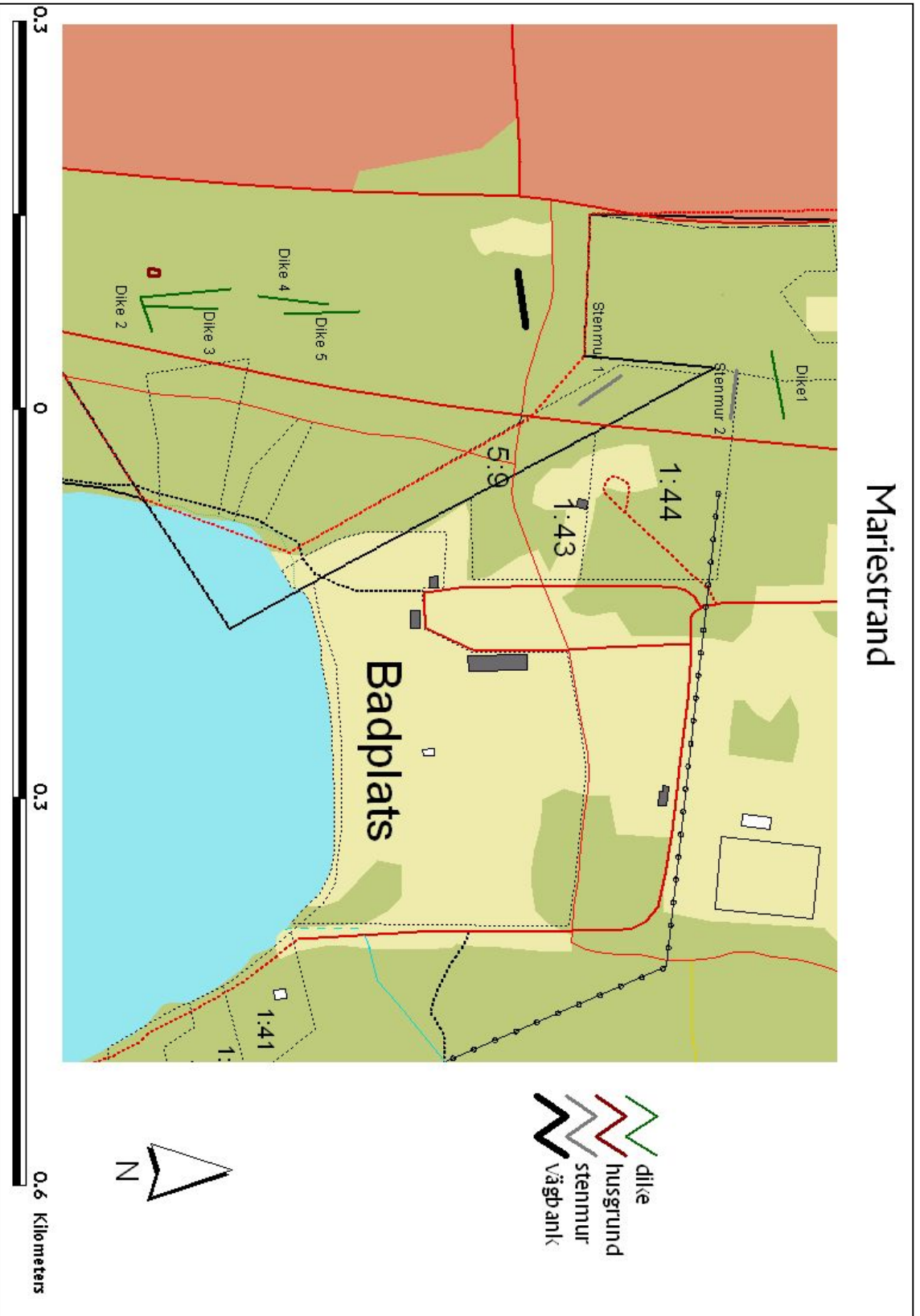
Dike 5, ca 60m långt (N-S) 0,4m brett och 0,2 m djupt.

Vägbank, ca 45m lång (ONO – VSV) 1,4m bred och 1,4m hög.

Fig 1. Stenmur med instoppat lieblad.

Mariestrand

Dokumenterade lämningar inom utredningsområdet

**VÄSTERBOTTENS
MUSEUM**

Box 3183, 903 04 Umeå
Telefon 090-17 18 00. Telefax 090-77 90 00.
info@vasterbottensmuseum.se
www.vasterbottensmuseum.se